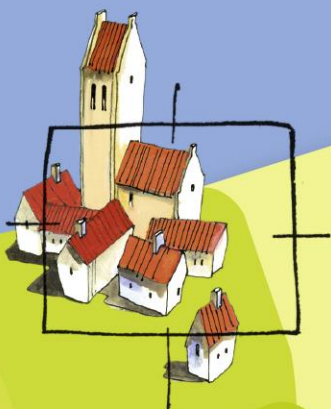

**Ecologische inventarisatie
energieboerderij Hoge Hexel**

DEFINITIEF

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

**Ecologische inventarisatie
energieboerderij Hoge Hexel**

D E F I N I T I E F

11 december 2019
Projectnummer 271.11.50.00.00

Ruimte voor de leefomgeving

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Plangebied en voornemen	4
3	Soortenbescherming	6
3.1	Planten	6
3.2	Zoogdieren	7
3.3	Vogels	8
3.4	Amfibieën	9
3.5	Overige soorten	10
4	Gebiedsbescherming	11
5	Conclusie	12
6	Aanvullende tips voor natuurvriendelijke inrichting van het plangebied	13

1 Inleiding

De initiatiefnemer is voornemens een zonnepark te realiseren in het agrarisch gebied te Hoge Hexel, gemeente Wierden. Om de plaatsing van zonnepanelen planologisch mogelijk te maken, wordt thans een procedure doorlopen.

In het kader van deze procedure is inzicht gewenst in de effecten van het voorgenomen plan op natuurwaarden in het gebied (soortenbescherming en gebiedsbescherming). Hiertoe is in het plangebied een ecologische inventarisatie van de natuurwaarden uitgevoerd. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is.

Werkwijze

Het plangebied is ten behoeve van de inventarisatie op 9 januari 2019 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: licht bewolkt, droog, 6 °C, zwakke wind.

Ten aanzien van de aanwezigheid van beschermde soorten is via Quickscanhulp.nl² (© NDFF - quickscanhulp.nl 07-01-2019 17:00:38) soorteninformatie uit de Nationale Database Flora en Fauna³ opgevraagd. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van diverse beschermde planten- en diersoorten bekend. Indien van toepassing, worden relevante soorten in de navolgende tekst benoemd.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

² Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt.

³ Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl.

2 Plangebied en voornemen

Het plangebied betreft een aantal agrarische percelen en een klein bosperceel ter hoogte van Flierweg 4 te Hoge Hexel. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt circa 16 hectare. Het plangebied ligt in agrarisch gebied met verspreid bos- en natuurterreinen ten noorden van de bebouwde kom van Hoge Hexel. Een kaart van het plangebied en beoogde inrichting is opgenomen in de landschappelijke inpassing.

Op de drie agrarische percelen werd ten tijde van het veldbezoek rogge-groenbemester geteeld, na een teelt van maïs. Het bosperceel betreft jong bos en heeft een grootte van circa 0,5 ha. Buiten dit bos is geen houtige beplanting in het plangebied aanwezig. In het plangebied ligt een sloot tussen de twee oostelijke percelen. Tevens ligt een sloot langs de noord- en oostrand van het plangebied. In deze watergangen stond geen water ten tijde van het veldbezoek.

Aan de westzijde grenst het plangebied aan een groter bos- en vennengebied, in de noordwest- en zuidoosthoek grenst het aan twee kleine bossen met voornamelijk naaldbout. Verder grenst het plangebied aan een erf met beplanting, een weg met laanbomen en agrarische percelen.

Figuur 1. Foto-impressie van het plangebied (9 januari 2019)

Voornemen

Het voornemen is een zonnepark van in totaal circa 11 hectare te realiseren op de huidige agrarische percelen, en deze te omzomen met brede houtwallen, singels met besdragende struiken en steilranden met nestgelegenheid voor bijen. Rond het zonnepark en tussen de rijen zonnepanelen

wordt bloemrijk grasland aangelegd. Voor het plaatsen van de zonnepanelen is licht graafwerk nodig. De watergangen rond het plangebied blijven behouden, en dat geldt ook voor bosje dat in het plangebied ligt. De watergang die ligt tussen de twee oostelijk percelen zal worden gedempt, ter compensatie wordt de watergang langs de noord- en oostrand plaatselijk verbreed.

3 Soortenbescherming

Onderdeel van de Wet natuurbescherming (Wnb) is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb artikelen 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die zijn beschermd op grond van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn (Wnb artikelen 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb artikelen 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb artikel 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden genoemd in artikel 3.10 eerste lid van de Wet natuurbescherming.

3.1 Planten

Inventarisatie

De akkers waren ten tijde van het veldbezoek in gebruik voor maïsteelt met groenbemester. In de randen komen algemene akkerkruiden voor van zeer voedselrijke grond, zoals vogelmuur en straatgras.

De oeervervegetatie van de tot 2,5 m diepe droogstaande sloten wordt in de westelijke helft gedomineerd door grote brandnetel en kweek. In de oostelijke helft van het plangebied domineren in de oevers grassen zoals veldbeemdgras met plaatselijk graslandkruiden zoals veldzuring, duizendblad en smalle weegbree. Dit duidt op zeer voedselrijke omstandigheden in de westelijke helft, en matig voedselrijke in de oostelijke helft.

Het bos binnen het plangebied bestaat voornamelijk uit jonge dennen van circa 4 m hoog, en een rand met struweel van onder andere sleedoorn en braam.

Uit de naaste omgeving van het plangebied is één beschermde plantensoort bekend (Quickscan-hulp.nl). Dit betreft drijvende waterweegbree, een plant van voedselarme wateren. Voor deze soort ontbreekt geschikt biotoop in het plangebied. Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied tijdens het veldbezoek. Deze zijn gezien de inrichting en het intensieve terreingebruik ook niet te verwachten.

Effectbeoordeling

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen en te verwachten. Als gevolg van de ontwikkelingen zijn negatieve effecten op deze soortengroep uitgesloten.

3.2 Zoogdieren

Inventarisatie

Door het ontbreken van bebouwing en bomen op de akkers kunnen hier verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten. Ook in het bosje binnen het plangebied zijn geen voor vleermuizen geschikte ruimtes in bomen, zoals holtes of spleten, aangetroffen.

In de wijdere omgeving (tot 5 km rond het plangebied) zijn verschillende soorten vleermuizen bekend zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en franjestaart. Vrijwel alle randen van het plangebied vormen door opgaande beplanting geschikt leefgebied voor foeragerende vleermuizen. De west- en oostrand zijn ook geschikt als vliegroute voor vleermuizen.

In de directe omgeving van het plangebied (0-1 km) zijn negen soorten grondgebonden zoogdieren bekend (Quickscanhulp.nl). Voor vijf daarvan geldt in de provincie Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen bij ruimtelijke ontwikkelingen. De niet-vrijgestelde soorten betreffen das, eekhoorn egel en steenmarter, en uit de wijdere omgeving (1-5 kilometer, Quickscanhulp.nl) zijn ook bunzing en wezel bekend. In het plangebied en de bosranden rond het plangebied zijn geen (potentiële) verblijfplaatsen van deze soorten aangetroffen. Voor das zijn de akkers in het plangebied eventueel geschikt als foerageergebied. Van deze soort zijn echter geen sporen zoals dassenharen, pootafdrukken of uitwerpselen (latrines) waargenomen, die duiden op de het gebruik van het plangebied door das. Voor steenmarter, egel, bunzing en wezel is het plangebied zelf weinig geschikt als leefgebied. Wel zijn deze soorten foeragerend vooral te verwachten langs de bosranden en op het erf grenzend aan het plangebied. Voor wezel en bunzing zijn ook de slootkanten langs de randen van het plangebied geschikt, en in mindere mate de sloot tussen de twee oostelijke percelen. Voor eekhoorn is alleen het te behouden bosje eventueel geschikt als leefgebied, de akkers zijn totaal ongeschikt.

Tijdens het veldbezoek zijn wel sporen van ree aangetroffen. Van deze en enkele algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals veldmuis, haas of vos zijn in het plangebied verblijfplaatsen te verwachten. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming.

Effectbeoordeling

Verblijfplaatsen van vleermuizen, das, eekhoorn, bunzing en steenmarter zijn niet aanwezig in het plangebied. Ook in de bosranden grenzend aan het plangebied bevinden zich geen verblijfplaatsen van deze soorten. De wezel zou een tijdelijke verblijfplaats in een muizenholletje in de sloot tussen twee percelen kunnen hebben, echter de slootkanten langs de randen en bosranden zijn voor deze soort veel aantrekkelijker, en deze blijven in stand.

Voor zover vleermuizen, egel, steenmarter, wezel en bunzing gebruikmaken van het plangebied als foerageergebied of vliegroute (alleen vleermuizen), zal dit vrijwel uitsluitend de bosranden en eventueel watergangen betreffen die bij de ontwikkeling behouden blijven. Er komt geen verlichting of een andere verstorende bron voor vleermuizen of grondgebonden zoogdiersoorten in het plangebied. De ecologische waarde van perceelsranden kan naar verwachting zelfs toenemen vanwege de

natuurvriendelijk inrichting van deze randen en het veel extensievere gebruik van de percelen met zonnepanelen en grasstroken. Er treden derhalve geen negatieve effecten op voor deze soorten.

Als gevolg van het plan kan foerageergebied voor das van karakter veranderen. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen aanwijzingen gevonden dat das foerageert in het plangebied. Maïs verdwijnt als gewas in het plangebied en dit kan in nazomer tot late herfst geschikt voedsel leveren voor das. Daarvoor in de plaats komen ruime groenstroken met bomen, struweel met bessen en kruidenranden, die naar verwachting hoogwaardig foerageergebied kunnen leveren voor das. Aanvullend kunnen ook de groenstroken tussen de zonnepanelen dienen als foerageergebied (bodemdieren in de graszode). De kwaliteit als mogelijk foerageergebied zal niet verslechteren. Daarnaast blijft in de omgeving grasland en maïsland beschikbaar als foerageergebied. Van een eventueel negatief effect op das is zodoende geen sprake.

De te verwachten algemene zoogdiersoorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Overijssel. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wet natuurbescherming.

3.3 Vogels

Inventarisatie

Door het ontbreken van bebouwing en bomen op de akkers kunnen verblijfplaatsen van broedvogels met jaarrond beschermde nest- en verblijfplaatsen hier worden uitgesloten. In het bosje binnen het plangebied zijn geen nesten van deze soorten aangetroffen en ook niet in de bomen grenzend aan het plangebied. Wel zijn soorten als torenvalk, kerkuil, buizerd en sperwer foeragerend te verwachten. Voor de genoemde soorten roofvogels en uilen vormt het plangebied door het intensieve gebruik geen hoogwaardig foerageergebied.

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied enkele meer algemeen voorkomende vogelsoorten waargenomen die voor broedplaatsen aangewezen zijn op gebouwen of bomen, namelijk kauw, vink en groene specht. Voor dergelijke soorten ontbreken geschikte broedplaatsen, behalve eventueel in het te behouden bosje in het plangebied. Verder zijn binnen het plangebied enkele algemene akkervogels broedend te verwachten zoals graspieper of scholekster. Voor zeldzamere akkervogels vormen de intensief gebruikte akkers geen geschikt broedbiotoop.

Effectbeoordeling

Als gevolg van de ontwikkeling gaan geen nestplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten verloren. Het plangebied verandert als foerageergebied voor soorten als torenvalk, sperwer, kerkuil of buizerd, maar dit zal eerder tot verbetering dan tot verslechtering leiden doordat extra randen met houtige beplanting en kruidenbegroeiing worden aangelegd.

Door de ontwikkeling verandert het broed- en foerageergebied ook voor andere vogelsoorten waarvan nesten niet jaarrond zijn beschermd. Voor de meeste van deze algemene soorten zal het plangebied ook in de nieuwe situatie geschikt zijn als broedgebied, en waarschijnlijk ook verbeteren.

Voor deze aanwezige broedvogelsoorten kan men ervan uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als vernietiging en verstoring van broedgevallen van vogels wordt voorkomen. Dit kan plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen bij veel werkzaamheden tijdig voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied.

De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Samenvattend worden negatieve effecten op de soortengroep vogels als gevolg van de ontwikkelingen uitgesloten, indien rekening wordt gehouden met het broedseizoen.

3.4 Amfibieën

Inventarisatie

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de amfibieënsoorten bruine kikker, basterdkikker, heikikker, gewone pad en kleine watersalamander (Quickscaanhulp.nl). In en aan de randen van het plangebied is geen water aanwezig dat als voortplantingsbiotoop voor deze soorten kan dienen. Mogelijk bevindt zich wel voortplantingswater in het bosje ten zuidoosten van het plangebied (een kleine poel op 25 m afstand), en het natuurerrein ten westen van het plangebied (een ven op 250 m afstand). Binnen het plangebied is vooral het bosje in de westrand geschikt overwinteringsbiotoop, en eventueel de taluds van de droge sloten.

Van de genoemde soorten is alleen heikikker niet-vrijgesteld. Deze soort leeft in vochtige heide, vennen of ruig vochtig grasland. Geschikt landbiotoop voor heikikker ontbreekt in het plangebied, en het dichtstbijzijnde water dat eventueel als voortplantingswater fungeert betreft het ven op 250 m afstand. De sloten in het plangebied zijn voor deze soort niet geschikt als overwinteringsbiotoop vanwege de afstand tot voortplantings- en landbiotoop.

Voor algemene soorten geldt in de provincie Overijssel bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming. Deze algemenere soorten zijn in kleine aantallen te verwachten in het plangebied, en dan vooral langs de sloten.

Effectbeoordeling

Het gebied is niet geschikt als leefgebied en voortplantingsgebied voor de niet-vrijgestelde soort heikikker. Andere beschermde, niet-vrijgestelde soorten amfibieën zijn niet waargenomen en niet te verwachten in het plangebied. Negatieve effecten op beschermde, niet-vrijgestelde soorten amfibieën treden derhalve niet op.

Als gevolg van het plan kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieënsoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Overijssel. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wet natuurbescherming.

Na inrichting van het gebied met zonnepanelen ontstaan juist betere leefomstandigheden voor amfibieën, door het extensievere grondgebruik en aanleg van extra natuurelementen.

3.5 Overige soorten

Inventarisatie

Uit de NDFF (Quickscanhulp.nl) volgt dat in en rond het plangebied uit de overige soortengroepen (vissen, reptielen en ongewervelden) alleen enkele beschermde soorten reptielen en libellen bekend zijn. De enige soort bekend uit de nabije omgeving (0-1 km) is levendbarende hagedis. Deze reptielensoort komt voor in vochtige terreinen zoals heide, hoogveen, open bos en ruige graslanden. In het plangebied is dergelijk biotoop niet aanwezig. Ook voor andere beschermde reptielensoorten en ongewervelden die bekend zijn uit de wijdere omgeving (1-5 km) van het plangebied (Quickscanhulp.nl) ontbreekt geschikt leefgebied in en om het plangebied.

Toetsing

Beschermde soorten reptielen, vissen en ongewervelden komen niet voor in het plangebied en zijn ook niet te verwachten. Als gevolg van de ontwikkelingen zijn negatieve effecten op deze soortengroepen uitgesloten.

4 Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wet natuurbescherming en de provinciale structuurvisie en verordening.

Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant daarbij is dat de Wet natuurbescherming een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voormalig Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het provinciale NNN is uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de bijbehorende Omgevingsverordening Overijssel (geconsolideerd 2017). Het NNN in Overijssel kent geen externe werking.

Inventarisatie

Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan een in het kader van de Wet natuurbescherming beschermd gebied. Het dichtstbijzijnde in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde gebied ligt op 2,7 km ten zuiden van het plangebied en betreft Natura 2000-gebied Wierdense Veld.

Het plangebied is ook geen onderdeel van en grenst niet aan een in het kader van de Omgevingsverordening beschermd gebied. Het dichtstbijzijnde in het kader van de Omgevingsverordening beschermde gebied betreft hierboven genoemde gebied Wierdense Veld.

Toetsing

Gezien de afstand tot beschermde natuurgebieden en gezien de aard van de ontwikkeling kunnen negatieve effecten op beschermde natuurgebieden op voorhand worden uitgesloten. Er is tevens een AERIUSberekening uitgevoerd waaruit blijkt dat geen stikstofdepositie boven 0,00 mol N/ha/jaar optreedt in Natura 2000-gebieden (zie bijlage bij Ruimtelijke Onderbouwing). Het plan is niet in strijd met het natuurbeleid zoals vastgelegd in het gebiedenbeleid in het kader van de Wet natuurbescherming en de provinciale omgevingsverordening.

5 Conclusie

Op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van het plan een voldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan.

Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen dat een aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Natura 2000 en soortenbescherming) of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet noodzakelijk is.

Met inachtneming van het broedseizoen van vogels is een ontheffing van de Wnb voor soorten of een vergunning op grond van de Wnb voor gebieden op voorhand niet nodig voor de beoogde activiteiten. Het plan is daarnaast op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de (Omgevingsverordening Overijssel, geconsolideerd 2017).

Op voorhand kan in redelijkheid worden gesteld dat natuurwet en -regelgeving de uitvoerbaarheid van het ruimtelijke plan niet in de weg staat.

6 Aanvullende tips voor natuurvriendelijke inrichting van het plangebied

Op basis van het ecologisch onderzoek is met de volgende maatregelen de natuurwaarde van het plangebied verder te versterken:

1. Plaatsen van nestkasten voor steenuil en kerkuil.
2. Zeer lokaal enkele steilranden afsteken in slootkanten (op zuiden of oosten geëxponeerd) voor wilde bijen die nestplaatsen in de grond zoeken. Een verticaal afgestoken rand van 0,5 m diep over enkele meters lengte kan al veel waarde voor deze bijen hebben.
3. Sloottaluds verflauwen waar mogelijk, naar taluds met een helling van 1:4. Met name de oost-west lopende sloot dwarsdoor het plangebied leent zich hiervoor. Zo ontstaat een meer geleidelijke overgang van droog naar nat met meer diverse flora.
4. Aanleg van een poel die als extra stapsteen voor amfibieën kan dienen tussen het bosje ten zuidoosten van het plangebied en het ven ten westen van het plangebied. Nabij het bosje binnen het plangebied zou een geschikte plaats zijn.
5. Waar een struweelrand wat breder is kan de rand een golvend karakter worden gegeven. Hierdoor ontstaan tussen de struiken luwe zonnige plekken wat een gunstig microklimaat voor bloemen en insecten oplevert.

Colofon

Opdrachtgever

De heer L. Hoff

Rapport

BügelHajema Adviseurs

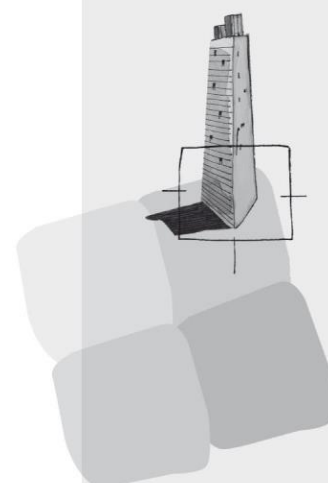
De heer H. Kloen

Projectleiding

BügelHajema Adviseurs

Projectnummer

271.11.50.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
9401 GN Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort